

YASHIL ENERGIYADAN FOYDALANISH AFZALLIKLARI

Ibragimova Sevara Muxamedjan qizi

Toshkent Moliya instituti, "Bank ishi" kafedrasida o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.8218461>

Annotation. *This thesis highlighted the advantages of using green energy today.*

Keywords. *Green energy, renewable energy sources, "Green Economy", "Masdar".*

Аннотация. *В этой диссертации были освещены преимущества использования зеленой энергии сегодня.*

Ключевые слова. *Зеленая энергия, возобновляемые источники энергии, "зеленая экономика", "Масдар".*

Annotatsiya. *Ushbu tezisda bugungi kunda yashil energiyadan foydalanish afzalliklari yoritib berildi.*

Kalit so'zlar. *Yashil energiya, qayta tiklanuvchi energiya manbalari, "Yashil iqtisodiyot", GES, IES, "Masdar".*

Yer yuzida insoniyatning ko'payishi energiyaga bo'lgan talabni tobora oshirib bormoqda. 20-asrning 2-yarmidan boshlab asosan elektr energiyasiga bo'lgan ehtiyoj juda oshib ketishi kuzatilgan. Energiya tejamkorligini boshqarish usulida ishlab chiqarish hajmini saqlagan holda, yoqilg'i energetika resurslarining iste'molini kamaytirish maqsadida boshqarish faoliyatiga ta'sir qiladi. Energiya iste'molining o'sishi, energiya resurslarining kamayishi va qimmatlashishi, importga bog'liqligining kuchayishi, atrof muhitning ifloslanishi energiya tejamkorligiga erishish, an'anaviy energiya resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish bilan birga tiklanadigan energiya manbalarini o'zlashtirish muammolarini hal etish zaruriyatini keltirib chiqarmoqda. Ana shu omillar Energetikani jadal rivojlantirishga turtki bo'lgan. Fan va texnika taraqqiyoti energiya ishlab chiqarish va uni o'zgartirishning yangi usullarini ishlab chiqish, yangi samarali asbob uskunalar va texnologiyalarni yaratish, energiyani taqsimlashni markazlashtirish ya'ni aholini hududlar kesimida energiya manbalarini yetkazishda uzilishlar bo'lmasligi, to'g'ri taqsimlanishi borasidagi chora-tadbirlari amalga oshirib kelinmoqda.

Iqtisodiyotda energiya sig'imini oshirish uchun tiklanadigan energiya manbalari ulushini jadal sur'atlarda rivojlantirish kerak. Tabiiy iqlim sharoitidan oqilona foydalanib, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini, jumladan, qishloq xo'jaligi, uyjoy komunal sohasi, aholi turar joylaridan kelib chiqib, quyosh, suv va shamol energiyasidan foydalanishni tizimli yo'lga qo'yish kerak. Chunki ushbu manbalarimiz tuganmas hisoblanadi hamda energiya manbasini olish bir muncha arzon tushadi. Yaqin kelajakda ushbu qayta tiklanadigan bu energiya manbalarimizdan foydalanishni yanada kengaytirib borsak, atmosferaga chiqadigan zarar ham birmuncha kamayadi.

Yashil energiya manbalaridan foydalanish avvalambor, iqtisodiyot hamda atrof-muhit uchun juda katta foyda keltiradi. Yashil energiya dunyo kelajagining bir qismi bo'lib ko'rinadi va bugungi kundagi ko'plab energiya manbalariga toza muqobil energiyalardan foydalanish usullari o'rganilib, amaliyotga joriy qilinmoqda. Osonlik bilan to'ldiriladigan bu energiya manbalari nafaqat atrof-muhit uchun foydali, balki ish o'rinlari yaratilishiga, aholi turmush sharoitining yaxshilanishiga, ularning daromad manbalari ko'payishiga ham olib keladi. Rivojlanish davom etar ekan, iqtisodiy jihatdan bu mamlakat taraqqiyoti uchun ham foydali bo'ladi. Turli xil yashil energiya yechimlarini ishlab chiqish orqali biz

barchamiz yashayotgan dunyoga zarar yetkazmasdan energiya ta'minoti uchun mutlaqo barqaror kelajakni yaratishimiz mumkin. Yashil energiya loyihalari ustida o'nlab yillar davomida ishlar olib borilib tajribalar ortdi. Misol uchun, hozirgi kunda an'anaviy usuldan, noan'anaviy "Yashil iqtisodiyot"ga o'tilmoqda. Ya'ni, Gidro elektr stansiyalari (GES), Issiqlik elektr stansiyalari (IES) dan ko'ra, noan'anaviy bo'lgan quyosh elektr panellari oraqli, shamol, suv (dengiz suv sathining ko'tarilishi natijasida) kabi manbalardan foydalanishga o'tilmoqda. Insoniyat uchun quyosh energiyasi hozirgi kunda eng toza va eng ishonchli manba sanaladi. Yildan yilga quyosh energiyasidan foydalanish tobora ortib bormoqda. Chunki quyosh elektr energiyasi bitmas va tuganmas hamda atrof muhit uchun zararsiz manbadir. BAAning "Masdar" kompaniyasi bilan hamkorlikda Navoiy viloyati Zarafshon shahrida birinchi shamol elektr stansiyasi qurilishi boshlangan. Ushbu stansiya orqali 1.5mln xonadon yetarli elektr energiya manbasi bilan ta'minlanishi ko'zda tutilgan. Xususan bu borada "Masdar" kompaniyasi bilan hamkorlikda O'zbekistonda yirik loyihalar borasida ishlar olib borilmoqda. Insoniyat yashar ekan ko'payishda davom etadi, elektr energiya manbalariga bo'lgan ehtiyojlari ham tobora ortadi. Shunday ekan bu borada turli manbalardan atrof-muhitga salbiy ta'sir darajasi kam bo'lgan muqobil energiya olish manbalaridan foydalanish, energiya tejamkor resurslar, texnikalar va texnologiyalardan foydalanishni taqozo etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Vaxabov A.V., Xajibakiyev Sh.X., Tashmatov Sh.A., Butaboyev M.T.. Yashil iqtisodiyot. Darslik. – T.: "Universitet", 2020, 296 bet.
2. <https://www.tuni.fi/en/news/professor-mikko-hokka-conducts-research-improveenergy-efficiency-and-develop-safe-lightweight>
3. https://ewikiuz.top/wiki/Daniel_Yergin#cite_note-quest-epicc-49
4. Beder S. 2017, "Environmental economics and ecological economics: the contribution of interdisciplinary to understanding, influence and effectiveness", Environmental Conservation, vol. 38, № 2, 140-150 pp.